

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 66 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van drie scorepunten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

---

1 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat consumenten niet goed op de hoogte zijn van de kwaliteit van de aangeboden auto's en vanwege het risico van een zeperd laag zullen bieden, zodat de veilingprijzen laag zijn en aanbieders auto's van mindere kwaliteit gaan aanbieden, waardoor consumenten weer lagere prijzen gaan bieden et cetera, zodat de provisieopbrengst tegenvalt.

2 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om het verplichten van aanbieders tot het verstrekken van een keuringsrapport.
- Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om het verplichten van aanbieders tot het geven van garantie.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat A de eerste gegadigde is, maar dat de prijs die A zal bieden afhangt van zijn inschatting van het budget van de andere consumenten; A zal langer wachten met bieden naarmate hij die budgetten lager inschat (en zal zo het risico lopen dat een ander hem voor is).
- Een antwoord waaruit blijkt dat A de eerste gegadigde is, maar dat de prijs die A zal bieden afhangt van de mate waarin hij het risico wil lopen de auto niet te krijgen; A zal langer wachten met bieden naarmate zijn risicoaversie kleiner is (en zal zo het risico lopen dat een ander hem voor is).

4 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

provisieopbrengst: $0,20 \times (\text{€ } 14.250 - \text{€ } 11.300) = \text{€ } 590$

Uit de toelichting moet blijken dat de veiling net zo lang doorgaat tot er door D € 14.200 geboden is, waarna A met een bod van € 50 meer zijn slag kan slaan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 4

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- hogere provisieopbrengst
  - de hoogte van de bodemprijzen
Een beschrijving waaruit blijkt dat de aanbieders kunnen besluiten hun bodemprijs lager vast te stellen om te voorkomen dat de auto niet verkocht wordt en ze € 200 kwijt zijn, zodat het bedrag waarover provisie wordt geheven groter kan worden 1
  - de belangstelling van consumenten
Een beschrijving waaruit blijkt dat door het variabele tarief het veilen van auto's goedkoper kan worden, waardoor de site voor aanbieders aantrekkelijker wordt en het aanbod van auto's toeneemt en daardoor de belangstelling van kopers zodat er meer auto's worden verhandeld 1
- lagere provisieopbrengst
  - de hoogte van de bodemprijzen
Een beschrijving waaruit blijkt dat de aanbieders kunnen besluiten hun bodemprijs hoger vast te stellen om zo het verschil met de veilingprijs te verkleinen en het variabele tarief te verlagen, waardoor echter meer auto's onverkocht kunnen blijven 1
  - de belangstelling van consumenten
Een beschrijving waaruit blijkt dat door het minimumtarief het veilen van auto's voor een aantal aanbieders duurder kan worden, waardoor het aanbod van auto's en daardoor de belangstelling van consumenten kan afnemen en er minder auto's worden verhandeld 1

Opgave 2

---

6 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat door de inzakkende wereldconjunctuur de Nederlandse export en dus het inkomen van de exportsector daalt, waardoor ook gezinnen hun budget zien dalen en minder gaan besteden.
- Een antwoord waaruit blijkt dat door de inzakkende wereldconjunctuur het consumentenvertrouwen in Nederland zal afnemen, waardoor gezinnen minder zullen gaan lenen / meer zullen gaan sparen en dus minder gaan besteden.

Vraag	Antwoord	Scores
7	<p>maximumscore 3</p> <p>Een voorbeeld van een juist antwoord is: Een antwoord waaruit blijkt dat een recessie kan leiden tot lagere belastingontvangsten en dat, indien de overheid haar uitgaven handhaaft, het overheidstekort zal toenemen, hetgeen gefinancierd moet worden wat tot geldschepping kan leiden.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Als geldschepping niet is verwoord, maximaal 2 scorepunten toekennen.</i></p>	
8	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Een antwoord waaruit blijkt dat bij een verwachte prijsdaling aankopen kunnen worden uitgesteld, waardoor de bestedingen verder kunnen dalen. – Een antwoord waaruit blijkt dat bij een prijsdaling de reële waarde van spaargeld toeneemt en sparen aantrekkelijker wordt, zodat de bestedingen verder kunnen dalen. – Een antwoord waaruit blijkt dat bij een prijsdaling de omzet van bedrijven kan dalen, waardoor de winst onder druk kan komen te staan, hetgeen kan leiden tot een verdere daling van de investeringen. 	
9	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van een juiste berekening zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De nominale waarde van de productie daalt met $\frac{576,3 - 594,0}{594,0} \times 100\% = 3,0\%$, terwijl de reële waarde daalt met 3,5%, hetgeen betekent dat het prijsniveau gestegen is en er dus geen sprake is van deflatie. – De reële waarde van de productie in 2009 is $0,965 \times \text{€ } 594,0 \text{ miljard} = \text{€ } 573,2 \text{ miljard}$, terwijl de nominale waarde $\text{€ } 576,3 \text{ miljard}$ bedraagt, hetgeen betekent dat het prijsniveau gestegen is en er dus geen sprake is van deflatie. 	
10	<p>maximumscore 2</p> <p>Een voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitvoer Een antwoord waaruit blijkt dat de Nederlandse economie vooral afhankelijk is van de export en dat de omvang van de export sterk afhankelijk is van de wereldhandel en dat Nederlands beleid daarop weinig invloed heeft 1 • invoer Een antwoord waaruit blijkt dat een inkomensgroei als gevolg van een stimuleringsbeleid voor een groot deel in het buitenland zal worden besteed en dus niet tot grotere productie in Nederland zal leiden 1 	

Opgave 3

11 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat niet-commerciële instellingen geen winst hoeven te maken en het aanbod van huurwoningen vaststellen op andere gronden dan het huurinkomen.

12 maximumscore 2

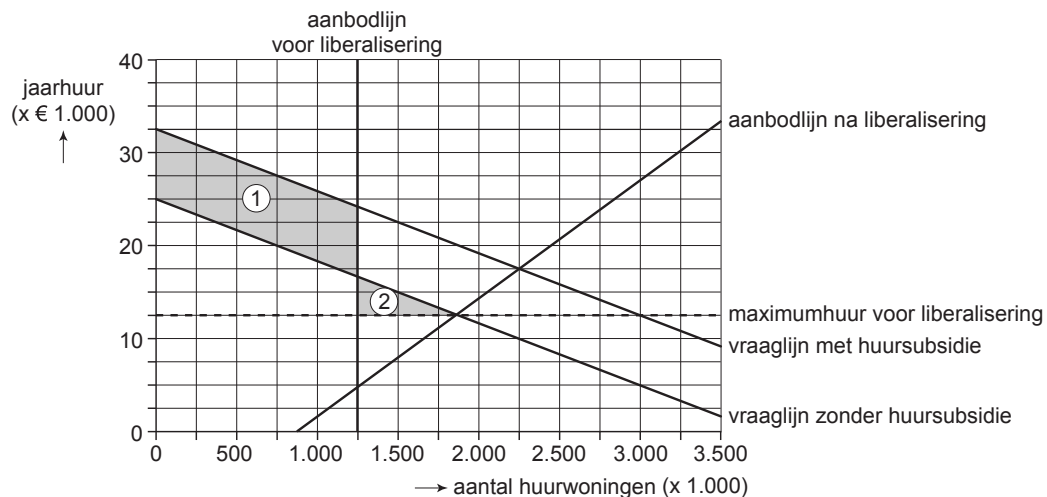
1.750.000

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Een toelichting waaruit blijkt dat bij maximale huur en huursubsidie de gevraagde hoeveelheid 3.000.000 bedraagt bij een aangeboden hoeveelheid van 1.250.000.

13 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste arcering is:

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Een toelichting waaruit blijkt dat het consumentensurplus afneemt met vlak 1 en toeneemt met vlak 2.

14 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

huur bij volledige liberalisering: € 12.500

huur bij liberalisering met huursubsidie: € 17.500

huursubsidie: € 7.500

van de subsidie gaat $\frac{€ 17.500 - € 12.500}{€ 7.500} \times 100\% = 66,7\%$ 'verloren'

Opgave 4

15 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- grotere kans
Een antwoord waaruit blijkt dat bij aanhoudende economische groei de consumentenbestedingen toenemen, zodat de afzet van muziekinstrumenten verder rechts van het break-evenpunt kan komen te liggen en Agnes meer winst maakt (en de kans op slagen groter wordt) 1
- kleinere kans
Een antwoord waaruit blijkt dat bij een inzakkende economische groei de consumentenbestedingen afnemen, zodat de afzet van muziekinstrumenten links van het break-evenpunt kan komen te liggen en Agnes verlies maakt (en de kans op slagen kleiner wordt) 1

16 maximumscore 2

bij de bedrijfsvorm vennootschap onder firma

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Een verklaring waaruit blijkt dat firmanten hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schulden van de firma, zodat de bank ingeval van een faillissement meer zekerheid heeft.
- Een verklaring waaruit blijkt dat firmanten elkaar bij ziekte kunnen opvangen, zodat de continuïteit van de onderneming beter gewaarborgd is en de bank meer zekerheid heeft.

17 maximumscore 4

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- prijsstijging: $\frac{106,4}{103,6} \times 100 = 102,70 \rightarrow 2,70\%$ 1
- afzetdaling: $\frac{83,9}{85,2} \times 100 \times \frac{100}{102,70} = 95,89 \rightarrow 4,11\%$ 2
- prijselasticiteit: $\frac{0,60 \times -4,11\%}{+2,70\%} = -0,91$ 1

18 maximumscore 3

- Het risico is juist uitgewerkt.
Te denken valt aan een antwoord waaruit blijkt dat aanbieders die een prijsverlaging van Agnes niet zouden volgen, klanten kunnen verliezen, zodat die hun prijzen eveneens verlagen en er een prijsoorlog ontstaat met (gezien de prijsinelastische vraag) omzetverlies tot gevolg 2
- Een alternatief is juist uitgewerkt.
Te denken valt aan een antwoord waaruit blijkt dat het internet mogelijkheden biedt voor vormen van marketing die vooral gericht zijn op jongeren, omdat die veel gebruik maken van het internet 1

Opgave 5

---

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat een afname / toename van de export van de EU leidt tot een afname / toename van de productie en het nationale inkomen van de EU die leidt tot een afname / toename van de consumptie van de EU, die leidt tot een verdere afname / verdere toename van de productie en het nationale inkomen van de EU etc.

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

afname import door de VS: $0,04 \times 10.000 \times 0,30 = 120$

afname nationaal inkomen rest van de wereld: $120 \times 0,80 \times 1,20 = 115,2$

afname export van de EU: $0,20 \times 120 + 0,25 \times 115,2 = 52,8$

afname nationaal inkomen EU: $\frac{52,8 \times 1,4}{12.000} \times 100\% = 0,62\%$

21 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat de winst van bedrijven in de VS zal dalen, waardoor de aandelenkoersen in de VS en het vermogen van Europese aandeelhouders zullen dalen, zodat deze minder zullen besteden, waardoor in de EU de investeringen zullen dalen, zodat de groei van het nationale inkomen stagneert.
- Een antwoord waaruit blijkt dat de winst van bedrijven in de VS en daardoor de aandelenkoersen in de VS zullen dalen; de verwevenheid van de economieën zal tot gevolg hebben dat ook de aandelenkoersen in de EU dalen, waardoor het aantrekken van vermogen door bedrijven bemoeilijkt wordt en de investeringen zullen dalen, zodat de groei van het nationale inkomen stagneert.

22 maximumscore 2

kleiner

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat een daling van de import van de VS leidt tot een daling van het aanbod van dollars en daarmee tot een stijging van de dollarkoers, zodat buitenlandse producten in de VS goedkoper worden en de importdaling van de VS / exportdaling van de EU wordt afgeremd.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 5

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Te denken valt aan een beschrijving waarin wordt verwoord dat:
  - gevangenendilemma
het voor de EU profijtelijk is als de VS zouden stimuleren omdat de EU dan zou kunnen meeliften maar dat voor de VS hetzelfde geldt, zodat beide partijen een afwachtende houding aannemen en er dus niet gestimuleerd wordt 2
  - reputatie
het moeilijker / gemakkelijker is om tot afspraken te komen als partijen zich in het verleden slechter / beter aan afspraken hebben gehouden 1
  - strategie
beide partijen afspreken een bescheiden stap te zetten en pas verder gaan met stimulerend beleid als blijkt dat partijen zich aan de gemaakte afspraken houden 2
- Te denken valt aan een beschrijving waarin wordt verwoord dat:
  - gevangenendilemma
het voor de EU profijtelijk is als de VS zouden stimuleren omdat de EU dan zou kunnen meeliften maar dat voor de VS hetzelfde geldt, zodat beide partijen een afwachtende houding aannemen en er dus niet gestimuleerd wordt 2
  - reputatie
beide partijen zich realiseren dat ze in de toekomst vaker afspraken zullen moeten maken en daarom bereid zijn te investeren in een goede reputatie 1
  - strategie
partijen afspreken middelen ter beschikking te stellen van een internationaal orgaan (IMF, Wereldbank, OESO) dat pas in actie zal komen als beide partijen hun afspraken zijn nagekomen 2

Opgave 6

---

24 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- collectief regelen
  - Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om risicospreiding.
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat het aantal deelnemers groot is en dat sommige deelnemers al op korte termijn en andere deelnemers pas op lange termijn met pensioen gaan, zodat zowel op korte als op lange termijn belegd kan worden.
  - Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om rendement.
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat het aantal deelnemers groot is zodat grote bedragen belegd kunnen worden, waardoor de positie van de belegger tegenover de geldnemers sterk is en scherpe voorwaarden mogelijk zijn 2
- verplicht stellen
Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om averechtse selectie.
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat jonge mensen / vermogende mensen / mensen met een lage levensverwachting het minder interessant kunnen vinden om deel te nemen aan een pensioenregeling, waardoor het financiële draagvlak smaller wordt 2

25 maximumscore 2

risicozoekend

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat het pensioenfonds van Amocco relatief meer belegt in aandelen / relatief minder belegt in obligaties dan gemiddeld en dat aandelen als belegging risicovoller zijn dan obligaties en daardoor een risicopremie opleveren en dus een kans op een hogere opbrengst.

Vraag	Antwoord	Scores
26	maximumscore 3 Een voorbeeld van een juiste berekening is:	
	<ul style="list-style-type: none"> rente eerste 10 jaar: $1,021 \times 1,019 = 1,0404 \rightarrow 4\%$ beschikbaar over 10 jaar: $\text{€ } 25.341,55 \times 1,04^{10} = \text{€ } 37.511,68$ 	1
	<ul style="list-style-type: none"> benodigd bedrag over 10 jaar: $\frac{100.000}{1,03^{25}} = \text{€ } 47.760,56$ 	1
	<ul style="list-style-type: none"> bijstorten: $\text{€ } 47.760,56 - \text{€ } 37.511,68 = \text{€ } 10.248,88$ 	1
27	maximumscore 4 Een voorbeeld van een juist antwoord is: Een antwoord waarin de onderstaande vergelijking wordt verwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> Bij Defined Benefit is de koopkracht van het inkomen na pensionering gegarandeerd want het pensioen is waardevast. Het rendement van de beleggingen is echter onzeker en bij een tegenvallend rendement groeit het vermogen te weinig en zal het pensioenfonds de premies moeten verhogen. Bij inflatie wordt bovendien de reële waarde van het vermogen aangetast en om die te herstellen zal het vermogen moeten toenemen en zal het pensioenfonds de premies moeten verhogen 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Bij Defined Contribution krijgt de werknemer niet te maken met premieverhoging maar is de koopkracht van het inkomen na pensionering niet gegarandeerd, want de omvang en de reële waarde van het opgebouwde vermogen staan niet vast. Werknemers die zeker van hun koopkracht willen zijn, zullen bij een tegenvallend rendement en bij inflatie extra moeten sparen om het vermogen te laten toenemen 	2

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 27 mei naar Cito.

economie (pilot) vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo

Bij het centraal examen economie (pilot) vwo:

Op **pagina 4** van het correctievoorschrift, bij **vraag 2** moet altijd 1 punt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting

Een kandidaat die bij vraag 1 een juist antwoord geeft dat niet in het correctievoorschrift is genoemd, kan vraag 2 niet beantwoorden.

Op **pagina 6** van het correctievoorschrift, bij **vraag 7** vervalt de opmerking: *“als geldschepping niet is verwoord, maximaal 2 scorepunten toekennen”*.

Toelichting

Geldschepping is geen onderdeel van de voor het CE verplichte leerstof. Een volledig juist antwoord volgens het correctievoorschrift waarin **uitsluitend** de term geldschepping ontbreekt, wordt daarom met drie scorepunten gehonoreerd.

Op **pagina 8** van het correctievoorschrift, bij **vraag 15** geldt de volgende aanvullende berekening:

- Indien een kandidaat geen punten heeft behaald volgens het correctievoorschrift, blijft de score 0.
- Indien een kandidaat één punt heeft behaald volgens het correctievoorschrift, krijgt hij de volledige score van twee punten.
- De kandidaat die de volledige score volgens het correctievoorschrift heeft behaald (twee punten), houdt zijn score van twee punten.

Toelichting

Het antwoord voor de kleinere kans is in feite identiek aan dat voor de grotere kans (precies tegengesteld). Kandidaten verwachten niet dat zij twee keer hetzelfde antwoord moeten geven, en komen daarom tot vergezochte en meestal onjuiste antwoorden.

Op **pagina 12** van het correctievoorschrift, bij **vraag 27** moet aan alle kandidaten de volle score van 4 punten worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting

Veel kandidaten kwamen door tijdsdruk niet goed toe aan de zeer bewerkelijke laatste vraag.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren economie (pilot) vwo.

Het College voor Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan